

Uchwała Nr 70.X.2015
Rady Gminy Starcza

z dnia 29 grudnia 2015r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny
w Gminie Starcza na lata 2016-2018

Na podstawie art. 18 ust 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2015r. poz.1515) ,w związku z art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspierania rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2015r. poz. 332 z póź. zm.),

Rada Gminy Starcza uchwala,
co następuje:

§ 1.

Uchwala się Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Starcza na lata 2016- 2018, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie Uchwały powierza się Wójtowi Gminy Starcza.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2016 roku.

Przewodnicząca Rady Gminy
E. Jędrzejewska
mgr Ewa Jędrzejewska

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W GMINIE STARCZA NA LATA 2016-2018

I. Wstęp

Rodzina jest podstawową komórką społeczną oraz naturalnym środowiskiem wychowawczym zapewniającym prawidłowy rozwój wszystkich jej członków, w szczególności dzieci. Obowiązkiem gminy jest dbanie o dobro swoich mieszkańców, a co za tym idzie wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych i nie potrafiących samodzielnie rozwiązać swoich sytuacji kryzysowych. Szukając prób pomocy dziecku, uwagę należy skupić nie tylko na problemach dziecka, ale także na problemach jego rodziny. Wśród czynników, które składają się na dezintegrację rodziny, wymienić należy: niski poziom kulturalny, intelektualny oraz moralny dorosłych, niezaradność życiową członków rodziny, brak stabilizacji zawodowej i materialnej, niewydolność wychowawczą rodziców i zaniebywanie obowiązków opiekuńczych względem dzieci, a także alkoholizm jednego lub obojga rodziców, karalność sądową, przejawy psychopatii, maltretowanie oraz znęcanie się nad dzieckiem. Zazwyczaj niekorzystne sytuacje w rodzinie współwystępują ze sobą.

Skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta we współpracy z środowiskiem lokalnym, w tym sąsiedzkim, sądami i ich organami pomocniczymi, Policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, Kościołem i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami pozarządowymi.

Podstawą do rozwiązywania problemów społecznych jest wsparcie rodziny w odbudowywaniu prawidłowych relacji w rodzinie oraz we właściwym wypełnianiu ról społecznych przez jej członków. Wsparcie rodziny powinno być w miarę możliwości wczesne i mieć charakter profilaktyczny. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowania wartości i norm związanych z ich wychowaniem. Wszelkie działania powinny być prowadzone za zgodą rodziny i jej aktywnym zaangażowaniem, uwzględniając zasadę pomocniczości.

Prowadzenie profilaktycznych działań wspierających dziecko w rodzinie jest formą najbardziej optymalną i skuteczną. Natomiast praca z rodziną biologiczną, w przypadku gdy zaistniała konieczność umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, ma na celu jak najszybszy powrót dziecka do rodziny. Działania wspierające w utrzymaniu pełnej rodziny wskazane są zarówno ze względów społecznych, jak i ekonomicznych, gdyż służą obniżeniu kosztów gminy związanych z pobytem dziecka w rodzinnej lub instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Program będzie miał zatem charakter zróżnicowany, zarówno profilaktyczny jak i interwencyjny, w zależności od celów i poszczególnych zadań prowadzących do ich realizacji.

II. Podstawa prawna

- 1) ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2015 r. poz. 332, z późn. zm.),
- 2) ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2015 r. poz. 163 z późn. zm.),
- 3) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.),
- 4) ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2015 r. poz. 1286 z późn. zm.),
- 5) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2012r.poz.124 z późn. zm.).

Podział kompetencji, w tym działań i zadań pomiędzy samorządami przedstawia się następująco:

TABELA nr 1. Podział kompetencji pomiędzy samorządami

Gmina	Powiat	Samorząd Wojewódzki
Profilaktyka- wspieranie rodziny -Asystent rodziny -Placówki wsparcia dziennego -Rodziny Wspierające -Inne podmioty lub instytucje działające na rzecz dziecka i rodziny	-Piecza zastępcza rodzinna i instytucjonalna -Usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej -Adopcja -Rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka -Placówki opiekuńczo-wychowawcze - Usamodzielnienie -Organizator rodzinnej pieczy zastępczej (Koordynator) - Rodziny pomocowe	- Ośrodek adopcyjny - Regionalna placówka opiekuńczo terapeutyczna - Interwencyjny ośrodek preadopcyjny

III. Diagnoza społeczna

Z danych opracowanych na podstawie sprawozdań oraz informacji uzyskanych od pracownika socjalnego GOPS i asystenta rodziny w latach 2013- 2015 były to rodziny, które wymagały wsparcia w znacznie szerszym wymiarze aniżeli pomoc oferowana w ramach pracy socjalnej (tabela nr 2).

TABELA nr 2. Liczba rodzin którym udzielono wsparcia w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych

Rok	Liczba rodzin	Liczba rodzin, którym przydzielono asystenta
2013	18	7
2014	12	6
2015	12	7

IV. Cele programu

Cel główny:

Wsparcie rodzin, które przeżywają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczej, poprzez działania, które mają na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji.

Cele szczegółowe:

1. Poprawa jakości opieki sprawowanej przez biologicznych rodziców.
2. Zapewnienie szczególnej ochrony dzieciom w rodzinach zagrożonych.
3. Rozwijanie umiejętności opiekuńczo- wychowawczych, a także prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego.

1. Cel

Poprawa jakości opieki sprawowanej przez biologicznych rodziców

Zadania:

- Szczegółowe i wieloaspektowe rozpoznanie sytuacji rodziny przez pracownika socjalnego.
- Konsultacje i poradnictwo specjalistyczne dla rodziców.
- Opracowywanie i wdrażanie projektów i programów profilaktyczno- edukacyjnych dla rodzin i dzieci.
- Kierowanie osób uzależnionych na leczenie, również za pośrednictwem Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- Kształtowanie u rodziców właściwych postaw wychowawczych zgodnych z normami i wartościami społecznymi.
- Udzielenie rodzinom pomocy w zdobyciu nowych kwalifikacji zawodowych oraz w znalezieniu pracy.
- Udzielanie rodzinom pomocy finansowej i rzeczowej (w formie żywności, odzieży, zabawek dla dzieci, artykułów gospodarstwa domowego).
- Przydzielenie rodzinom asystenta rodziny.
- Opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną przez asystenta rodziny we współpracy z rodziną oraz pracownikiem socjalnym.
- Udział asystenta rodziny w szkoleniach.
- Udział pracowników socjalnych w szkoleniach dotyczących pracy z rodziną.

2. Cel

Zapewnienie szczególnej ochrony dzieciom w rodzinach zagrożonych

Zadania:

- Kierowanie rodziców z dziećmi do psychologa lub pedagoga.
- Kierowanie dzieci na kolonie i obozy realizujące programy przeciwdziałania uzależnieniom.
- Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny przeżywającej trudności.
- Podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin.

3. Cel

Rozwijanie umiejętności opiekuńczo- wychowawczych, a także prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego

Zadania:

- Udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi.
- Udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym także w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego.
- Motywowanie rodziców do aktywnego angażowania się w sprawy dziecka (wybór szkoły, zawodu, doping do nauki, do poprawy zachowania).

Do realizacji założonych celów będą prowadziły działania, których wybór zostanie poprzedzony szczegółową analizą sytuacji danej rodziny. Podstawowym narzędziem służącym do diagnozy jest wywiad środowiskowy przeprowadzony przez pracownika socjalnego. Pełna i efektywna realizacja celów założonych w programie będzie możliwa dzięki kompleksowemu spojrzeniu na rodzinę przeżywającą trudności oraz podjęciu systemowych rozwiązań przy współpracy wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami. Priorytetem naszych działań jest uznanie podmiotowości dziecka oraz jego prawa do wychowania w rodzinie lub jak najszybszego powrotu do rodziny.

V. Harmonogram działań programowych

Cele szczegółowe	Zadanie	Osoba/ zespół/partnerzy/ odpowiedzialni za realizację
Poprawa jakości opieki sprawowanej przez biologicznych rodziców	Szczegółowe i wieloaspektowe rozpoznanie sytuacji rodziny przez pracownika socjalnego.	Pracownik socjalny.
	Konsultacje i poradnictwo specjalistyczne dla rodziców.	psycholog, pracownik socjalnych.
	Opracowywanie i wdrażanie projektów i programów profilaktyczno-edukacyjnych dla rodzin i dzieci.	GOPS.
	Kierowanie osób uzależnionych na leczenie, również za pośrednictwem Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.	pracownik socjalny, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Sąd Rejonowy.
	Kształtowanie u rodziców właściwych postaw wychowawczych zgodnych z normami i wartościami społecznymi.	pracownik socjalny, asystent rodziny.
	Udzielenie rodzinom pomocy w zdobyciu nowych kwalifikacji zawodowych oraz w znalezieniu pracy.	pracownik socjalny, PUP, pracodawcy.
	Udzielanie rodzinom pomocy finansowej i rzeczowej (w formie żywności, odzieży, zabawek dla dzieci, artykułów gospodarstwa domowego).	pracownik socjalny, GOPS, osoby prywatne, organizacje pozarządowe.
	Przydzielenie rodzinom asystenta rodziny.	pracownik socjalny, asystent rodziny, Sąd Rodzinny i Nieletnich.
	Opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną przez asystenta rodziny we współpracy z rodziną oraz pracownikiem socjalnym.	asystent rodziny, pracownik socjalny.
	Udział asystenta rodziny w szkoleniach.	kierownik GOPS, organizator szkolenia.
Udział pracowników socjalnych w szkoleniach dotyczących pracy z rodziną.	kierownik GOPS, organizator szkolenia.	

Zapewnienie szczególnej ochrony dzieciom w rodzinach zagrożonych.	Kierowanie rodziców z dziećmi do psychologa lub pedagoga.	Powiatowy Zespół Poradni Pedagogiczno-Psychologicznej, pedagodzy szkolni, PCPR.
	Kierowanie dzieci na kolonie i obozy realizujące programy przeciwdziałania uzależnieniom.	Kuratorium Oświaty, PCPR, pracownik socjalny.
	Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny przeżywającej trudności.	Pracownik socjalny, asystent rodziny, kurator
	Podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin.	pracownik socjalny, asystent rodziny, kurator.
Rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych, a także prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego.	Udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi.	Pracownik socjalny, asystent rodziny, pedagog szkolny.
	Udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym także w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego.	pracownik socjalny, asystent rodziny.
	Motywowanie rodziców do aktywnego angażowania się w sprawy dziecka (wybór szkoły, zawodu, doping do nauki, do poprawy zachowania).	pracownik socjalny, asystent rodziny, pedagog szkolny.

VI. Czas realizacji programu

Realizacja gminnego programu wspierania rodziny została zaplanowana na lata 2016 – 2018. Jest on dokumentem otwartym, może podlegać okresowej weryfikacji, modyfikacji i uzupełnieniu.

VII. Ewaluacja programu

Ewaluacja programu będzie oparta na gromadzeniu, analizie i interpretacji danych. Zostaną one pozyskane poprzez bezpośrednią rozmowę, obserwację lub telefoniczny kontakt z członkami rodzin, asystentem rodziny, opiekunami pieczy zastępczej, środowiskiem sąsiedzkim, pracownikami instytucjonalnych form pomocy rodzinie.

Wskaźniki osiągnięcia poszczególnych celów szczegółowych:

- liczba rodzin wymagających wsparcia,
- liczba udzielonych porad przez specjalistów,
- liczba osób uzależnionych, skierowanych na leczenie,
- liczba osób uzależnionych, które podjęły leczenie,
- liczba realizowanych projektów i programów profilaktyczno- edukacyjnych dla rodzin i dzieci,
- liczba osób uczestniczących w terapii dla sprawców i ofiar przemocy,
- liczba rodziców świadomych właściwych postaw wychowawczych,
- liczba rodzin, którym przydzielono asystenta rodziny,

- udział asystentów rodziny w szkoleniach podnoszących ich kwalifikacje,
- udział pracowników socjalnych w szkoleniach dotyczących pracy z rodziną,
- liczba dzieci objętych terapią psychologiczno-pedagogiczną,
- liczba dzieci, którym zapewniono udział w zajęciach edukacyjnych, w tym z elementami przeciwdziałania uzależnieniom, połączonych z wypoczynkiem,
- liczba rodziców utrzymujących kontakty z dziećmi przebywającymi w pieczy zastępczej,
- liczba osób, które ukończyły kurs zawodowy,
- liczba osób, które podjęły zatrudnienie,
- liczba rodzin, które otrzymały wsparcie finansowe lub rzeczowe,
- liczba dzieci, którym opłacono wyżywienie w przedszkolu lub obiady w szkole,
- liczba rodzin, które nabyły podstawy prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego.

Uzyskane dane pozwolą na ocenę wartości programu oraz pomogą w dalszym planowaniu, realizacji i rozwoju jego działań. Ewaluacja będzie miała charakter usprawniający i wskazujący kierunki ewentualnych zmian w zapisach programowych. Pozwoli na sprawdzenie efektywności i skuteczności przyjętych założeń oraz sposobu wydatkowania środków przeznaczonych na ich realizację.

VIII. Realizatorzy i partnerzy programu:

1. GOPS Starcza (Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, pedagog, asystent rodziny).
2. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Częstochowie.
3. Komisariat Policji w Poczesnej.
4. Powiatowy Zespół Poradni Pedagogiczno- Psychologicznych.
5. Placówki Oświatowe.
6. Sąd Rejonowy, Wydział Rodzinny i Nieletnich.
7. Powiatowy Urząd Pracy w Częstochowie.
8. Placówki Służby Zdrowia.
9. Kuratorzy Sądowi.
10. Inne organizacje pozarządowe.

IX. Źródła finansowania programu

Źródła finansowania zadań określone są w uchwale budżetowej na rok 2016 :

Dział 852,

Rozdział 85204 - rodziny wspierające, rodziny zastępcze § 4330,

Rozdział 85201 – placówki opiekuńczo – wychowawcze § 4330,

Rozdział 85206 – asystent rodziny § 4010.

Zgodnie z art. 197 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej istnieje możliwość otrzymania dotacji celowych z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych z zakresu realizacji zadań wspierania rodziny oraz systemu pieczy zastępczej do wysokości 50 % wydatków przeznaczonych na realizację zadania. W przypadku środków pochodzących z programów rządowych wysokość dotacji nie może przekroczyć 70 % wydatków.

X. Sposób kontroli realizacji programu

1. W terminie do dnia 31 marca każdego roku Wójt składa Radzie Gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawi potrzeby związane z realizacją zadań.
2. Sporządzanie sprawozdań rzeczowo – finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Przewodnicząca Rady Gminy

E. Jędrzejewska

mgr Ewa Jędrzejewska